

Увод:

Повестта на Емилиян Станев "Крадецът на праскови" оставя трайни следи в съзнанието на читателя, защото го вълнува и подтиква към размисъл по една от най-многопосочно тълкуваните теми в човешките взаимоотношения - любовта. Романтичната любов и нейната трагична развръзка са разказани в контекста на времето, което жестоко ограничава личния избор на човека. Съдбата на героите в повестта е част от безкрайното човешко страдание, предизвикано от болестите, насилието, глада и смъртта. Сред тази отчайваща безперспективност на света, в който живеят героите, се ражда тяхната светла, чиста и преобразяваща ги любов.

Теза:

В края на лятото, когато плодовете са зрели и примамливи, един гладен военнопленник се промъква в лозето на коменданта на града. Така се осъществява съдбоносната среща м/у някогашния учител по музика Иво Обретенович и интелигентната и красива съпруга на градоначалникът Михаил. Симпатията м/у двамата бързо прераства в силно, разтърсващо, страстно и изпепеляващо чувство. Магията на любовта ги обгръща и сякаш събужда техните души с желанието за нов живот.

Изложение:

Пътят към желаното щастие е сложен и мъчителен. Елисавета започва да преосмисля живота си, както и онези обстоятелства в него, с които по задължение е трябвало да се съобразява дълго време. Съпругът ѝ е главна фигура в нейния дотогавашен свят, изцяло съобразен и подчинен на общественото мнение във все още запазилия патриархалните си нрави провинциален град. Тя се е пригодила по неволя към маниерите и към войнишкото битие на своя съпруг, но сега вижда в него "виновникът за пропиленият ѝ живот". Сръбският военнопленник, гладен, изтерзан, започва да изглежда в съзнанието ѝ като мъченик. Човешкото страдание я прави дълбоко съпричастна към участието на пометението от стихията на войната хора. Образът на военнопленника вече е проникнал в съзнанието ѝ. С трепетно очакване и надежда героинята жадува да го види отново. Дълго стаяваната необходимост от любов и от щастие избликва неудържимо и още повече засилва неудоволнението ѝ от безрадостните години на съпружество, което дори не ѝ е дарило с деца. Краткият разговор м/у нея и пленника визират само външните детайли на социалния статус на двамата, напомняйки за временната им социална неравнопоставеност в момента. Елисавета нито за миг не е освободена от мисълта, която е плод единствено на стеклите се обстоятелства, че е жена на полковника, а Иво Обретенович е един от тези, които мъжът ѝ отказва да счита за хора. Това предопределя трагизма на връзката ѝ с него. Любовта м/у тях трябва да остане и остава тайна, но тя ѝ дава повод за дълбок самоанализ. Любовта се оказва по-силна от войната. Тя възвисява героинята и ѝ помага да открие смисъла на живота си. До суровия си съпруг, Лиза може да очаква с примирение приближаващата старост, но с Иво тя се преобразява. Трагичната

развръзка в повестта става е една "съдбоносна вечер". В последните дни на войната ординарецът застрелва Иво, а Елисавета се самоубива. Сякаш чрез физическата си гибел те съединяват душите си завинаги. За Елисавета и Иво любовта е едновременно свобода и право на избор, макар да им е отсъдено да я защитят с цената на живота си . Погубващата любов на двамата влюбени вдъхва повече оптимистично и светло чувство, отколкото отчаяние и невяра.

Заклучение:

В повестта "Крадецът на праскови", Емилиян Станев ни убеждава и ни доказва, че без любов, свобода и щастие човекът не може да бъде човек!

"Крадецът на праскови"-повест за победата на любовта

Едно от най-големите постижение на съвременната българската литература-"Крадецът на праскови" е най-известната творба на Емилиян Станев. Писана в следвоенните години на страдание и смърт, тя разказва за събитията от Първата и Втората световна война. Чрез своята творба Ем. Станев утвърждава любовта като основна двигателна сила в живота, като пробуждане на сетивата , спомагащи за един по-добър свят.

Още в заглавието на повестта "Крадецът на праскови" , читателят открива в нареден ред вид основния конфликт. А именно противоречията между нормите на обществото, християнските ценности и душевните стремления на личността. В сюжета на повествованието военнопленникът е "реабилитиран" , защото дава любов на Елисавета, която по-късно заплаща с живота си .

Четейки повестта "Крадецът на праскови" читателят забелязва една прераждаща се и непобедима сила на любовта . Тази любов предизвиква противопоставянето на две двойки образи : от една страна са образите на полковникът и ординареца ; а от другата са -Елисавета и пленника. Образа на полковникът в повестта не е много описателен . В очите на читателя полковника се вижда като смешен и жалък с изкуственото си достолепие , и трагичен в своята обреченост . Полковникът е душевно сломен и с това омразата му към пленниците нараства . Въпреки че е родолюбив и честен той винаги ще бъде надменен . Той носи всичко негативно , което войната изгражда у него и хората . Полковникът е човек, който се е научил да мрази , за него военнопленниците са презрени същества , незаслужаващи да живеят. Чрез образа му е внушено , че войната заплашва всички нравствени идеали и ценности. За ординареца не е споменато много , само е изяснено , че наскоро е овдовял . Елисавета е нещастна в своя семеен живот. Тя е жена преминала първата си младост , бивша учителка. Малко по малко тя зягубва способността си да се наслаждава на нещата около себе си , да обича и да бъде щастлива . Светът , в който живее не ѝ предлага нищо друго, освен едно монотонно ежедневие и скучен брак . Главният виновник за това Елисавета да се отдели от своето ежедневие е Иво Обретенович . Той е сръбски пленник т.е. "враг" на полковника и обкръжаващото го общество. Но също Иво е и мъж-подвластен на емоционални подбуди. Откъснат от роднини и близки, самотен и гладен , бившият преподавател по музика ще намери сродна душа далеч от родния си дом. Не любовта към вкустните плодове , а убийственият глад принуждава сърбина да прескочи ограда на лозето и да

открадне праскови. При първата срещата на Елисавета и Иво, пленникът има образ на мръсен, небръснат и одрепавял човек. Бракът на Елисавета с полковника е нещастен. Макар да ѝ предлага спокойствие и добър живот, той не съумява да я дари с нежност и подкрепа. Не ѝ дава и любов, от която така силно се нуждае романтичната ѝ фигура. С времето Елисавета осъзнава, че тя и нейния съпруг живеят в два различни свята. Несъвместимостта е очевидна - полковникът е въплъщение на казармения ред, а душата на героинята се нуждае от простор и любов. Тази толкова нужна за спасението на душата на Елисавета любов ѝ дава Иво Обретенович. Любовта между красивата българка и сръбския пленник е искрена и дълбока, но драматична и невъзможна. Тя се ражда в трудните години на една война, когато не е време за нежност и сърдечни чувства. Тази любов стои отвъд морала на обществото и има трагичен финал. Но макар неразбрана и осъждана, тя се оказва съдбоносно изживяване в двата човешки живота. Любовта между главните герои на повестта "Крадецът на праскови" е възраждаща и завладяваща, но само миг от вечността. Смъртта на Иво и самоубийството на любимата му сякаш отначало е прозряна развързка. Крадецът трябва да заплати за стореното. Цената за открадването на женското сърце е най-висока - собственият му живот. Повестта "Крадецът на праскови" е антимиалистична, тя носи посланието за безмислието на войната, която нанася огромни поражения върху човешката същност, разрушава човешките ценности. Най-категоричното обвинение срещу жестокостта на войната е силата и нежността на любовта, която побеждава дори и смъртта.

Крадецът на праскови

Повестта на Емилиян Станев "Крадецът на праскови" е истински шедьовър на българската художествена проза.

Основната форма на изказ е класическият разказ, създаден с помощта на три гледни точки – на автора, на стария учител и на т.нар. всевиждащ разказвач. Сюжетът е от Първата световна война. Тревожните години възкръсват чрез страдалческите лица на военнопленниците, в бедните олющени къщи на Велико Търново, чиито граждани страдат от глад и безводие, в миризмите на плесен, в киселия хляб с купони на фона на горещото лято. Потискащата околност и красивата като съновидение Елисавета – самотна и скучаеща навяват меланхолия, тъга и презчувствие, че ще се случи нещо.

Основното, което живописно е преследвал авторът, е събитията и героите да говорят сами по себе си. Затова той си служи най-вече със живописни описания на обстановките и персонажите. В тези описания показва тяхното развитие и емоционална промяна. Историческите реалности са като фон на покъртителната любовна драма на Елисавета и сръбския пленник – Йован.

Един от символите на следвоенна България е съпругът на Елисавета – полковникът, който е жертва на жестокото време, което го е създало. Докато обръзът на полковникът е символ на мрачното съвремие, то образът на Елисавета символизира всеотдайната женска любов и поривът към смислено съществуване. Случайната и среща с младият и красив военнопленник Йован преобръща живота ѝ. От момента на влюбването на двамата герои започва завръзката на действието, което става все по-напрегнато. Е. Станев следи всеки трепет на сърцето на своята героиня. Бунтът ѝ и среща с фалшивия еснавски морал срещу грубостта и бездуховността на полковникът е бунт на пробудената чрез любовта душа. Разкрива се възраждащата сила на любовта,

което преобразява и одухотворява. Изпълнени с благодарност и обич към светът и към природата, Елисавета и Йован все по-силно преживяват духовното си възкресение. Опияняват се от духовната си близост, извисяват се до красотата и хармонията на вечната природа. Елисавета вече не може да живее сред предишната пустош и самота. Спомените от брачният и живот я измъчва и подтискат. За нея няма връщане назад, защото любовта и тя е изтръгнала завинаги от миналото и душата си тя окончателно се е разделила с полковника. Но настъпващата есен носи мрачно предчувствие, засилва тревогата у влюбените, вещае смъртна опасност. Развръзката на личната драма: грозното убийство на пленника и самоубийството на Елисавета съвпадат с националната катастрофа и зловещия край на войната. Преждевременно покосената младост на влюбените, устремени към красотата и духовното извисяване е неизбежна последица от войната.

В тази великолепна повест Е. Станев обръща внимание в/у вечният проблем м/у хората, когато времето не предразполага към любов. Всички външни обстоятелства разделят двамата влюбени. Това е драмата на невъзможната любов. Между тях съществуват непреодолими външни препядствия, но любовта им е толкова силна, дълбока и всепоглъщаща, че побеждава и еснавския морал и стремежа към спокойствие и благополучие и дори смъртта. Защото тяхната смърт чрез най-великото човешко и божествено чувство – любовта е път към безсмъртието на душите им.

Повестта “Крадецът на праскови” е една от своеобразна реликва на българската литература, написана от Емилиян Станев. В нея авторът разказва за една невъзможна любов между героите Иво Обретенович и Елисавета. Любовта между тях е невъзможна, защото е разделена от войната, от съпруга на Елисавета и от времето, в което живеят, но то друга страна е красива самите пречки я правят истинска, пълна с нежност и с искреност.

Любовта на Елисавета към Иво е естествен резултат от много фактори. Тя се влюбва в сръбският военнопленник и него истинската любов, която никога преди това не е изпитвала. Магическата любовна сила променя ценностните критерии на Елисавета. Сантименталният ѝ съпруг се превръща в олицетворение на войната, в причина за загубената младост и това я изпълва с гняв, прерастващ в невъзможност да му бъде простено всичко това.

Всяка среща между влюбените е празник за душата, тържество на доброто и прекрасното. Погледът на Обретенович обхваща и замайва Елисавета, подобно раздвижено то вятъра пространство и тя не може да се владее, защото силно е привлечена от младия мъж. Неговото отсъствие я кара да се чувства самотна и тъжна, сякаш липсва част от нея. Тази силна любов я раздвоява, разкъсвана от гордост и срамежливост. Усещането за неочаквана близост с човек, дълго стоял в мислите ѝ, прераства в истински копнеж. Радостна светлина струи от очите на Иво. Те са пълни с неизживени чувства. Елисавета осъзнава, че “никой не беше я поглеждал така всеотдайно, так пламенно, с такъв предан и жадуващ поглед, в който нямаше никакво смущение и никаква прикритост”. Това я магнетизира и кара всяка клетка от тялото ѝ да затрепти. Докосването на ръцете за двамата е като преминаване на електрически ток, а с жадните трепетни устни любовта добива мощ, противопоставяща се на всичко и всички.

В Елисаветовата душа се ражда непознато чувство на страст, радост и щастие към

военнопленника. Тя непозната за себе си: "вярващо, любещо и ликуващо същество, което отхвърля нейният разум и желае да живее свободно и щастливо". Новото чувство е като възраждане, провокирано от всемогъщата магия на любовта. Затова Елисавета омаляла и прехласната, тя се отдава с цялото си тяло и душа, като за пръв път на този мъж, "алчна към всеки миг от тия два часа", подарени им от съдбата.

Всичко, което се случва променя влюбената жена, тя се чувства по-силна, предоставя й се втора възможност за живот, сега светът за нея е по-различен, по-магичен, по-красив. Изпълнена с увереност в силата на своите чувства, Елисавета е готова да отстои полученото щастие с цената на всичко. Тя мечтае за бъдеще, с пленника, но не може докрай да заглуши гласа на съвестта си, свързана с миналото и съпруга й.

Любовта между Елисавета и Иво Обретенович, макар и невъзможна е истинска, изпълнена с красота и доброта, която никога няма да бъде победена и ще надживее времето.

ЕДНА НЕВЪЗМОЖНА ЛЮБОВ СРЕД УЖАСИТЕ НА ВОЙНАТА-“КРАДЕЦЪТ НА ПРАСКОВИ”, Ем. Станев

/ЛИС/

Повестта "Крадецът на праскови" потапя в един непознат свят на живота от първите десетилетия на XX век, когато страната ни е част от големия военен театър на три войни.

Върху тази плоскост Емилиян Станев разгръща разказа за една силна, внезапна и невъзможна любов.

Съпругата на полковника и сръбският военнопленник търсят сред този нажежен свят правото си да направят невъзможното възможно и това ги превръща в силно драматични, фатални герои. Погледнато от зрителния ъгъл на разказвачите, тази любов е неосъществима, поради множеството прегради, които издигат статуса на героите, морала, времето и конкретната обстановка. Но и за Лиза и за пленника тази любов е жизнено необходима.

За жената на полковника любовта като чувство е ново и непознато и затова тя така неистово се стреми към нея. "Нейният съпругески живот не бе щастлив. Полковникът бе суров човек и неговият сприхав характер стана причина тя да се чувства самотна и преждевременно остаряла(...)Брачният й живот премина между три войни(...)Тя помнеше само няколко хубави дни от техния брак".

Авторът подробно разказва за миналото на героинята си с едничката цел читателят да усети, че тя има правото да получи тази невъзможна любов.

В живота си Елисавета е вършила всичко под диктата на моралните убеждения на класата си. За героинята бракът й е формален-тя не обича мъжа си, няма деца и това я прави силно нещастна:"В самотните часове, които прекарваше всеки ден, тя изпитваше най-силно това неизказано чувство на отчаяние и малоценност, което измъчва безплодните жени пред прага на старостта."

Така съвсем естествено на мястото на липсващата съпругеска любов, като закъснял повик на плътта, като спирачка в хода на времето и заместител на скуката и чувството за обреченост, се появява любовта й към Иво Обретенович. Тази внезапна любов я съживява, тя едновременно се съпротивлява срещу нея и я търси. Моралът й диктува въздържание, достолепност, господарска гордост, а обезсмисленият й живот я подтиква към изневяра.

Връзката със сръбския военнопленник я променя дълбоко. За първи път тя усеща свободата и щастието да обичаш и да си обичан. “Трябва да ви е леко на сърцето-човек се подмладява, когато душата му е свободна”-казва възрастната прислужница, интуитивно усетила промяната в господарката си. Дори съпругът ѝ вижда преобразяването в походката, сякаш се е подмладила. Но докато другите констатират промяната с укор, Елисавета е истински щастлива:като младо момиче тя предпазливо избира времето за срещи в промеждутъците от няколко часа следобяд, когато е напълно сама. На оградите с бодлива тел и всякаква сигнализация, измислена от сприхавия офицер, двамата влюбени противопоставят естествената защитеност на терена: “Тя го чакаше на двадесетина крачки до дюлите, в напуснатото, засадено с черничевите дървета място, където растеше грамадна липа(...)Мястото оставаше скрито, тъй като черничевите дървета го прикриваха отвред.”(Войната и епидемията от тиф са също реални прегради за чувство като любовта, но за Лиза и Иво тези два фактора от пречки се превръщат в добра възможност. Без войната и без епидемията, те никога не биха се срещнали.

Неочакваната любов осмисля живота на Лиза: “Усещаше, че се изпълва със самоувереност. Не, тя нямаше да спре пред нищо. Когато войната свърши, ще тръгне подир човека, когото обича, без да се колебае”

Развързката настъпва неочаквано, така, както и започва-пленникът нарушава уговорката и в “нощ, светла като ден”, се промъква в лозето на полковника. Воден може би от горещото желание да се сбoguва, той става жертва на прекомерния риск и на огромната си любов. Настъпва най-драматичната нощ за Елисавета-човекът, когото истински обича, става жертва на собственическата страст на съпруга ѝ. Привидно всичко е върнато там, откъдето започва. Но за съпругата на полковника светът се е преобърнал. Тя не може да живее така, както иска, а и не иска да живее така , както може. Затова тя последва съдбата на своя любим.

Така в крайна сметка невъзможната любов отново побеждава. Красотата на тази любов изпъква ярко на фона на нечовешките условия, в които се осъществява-войната епидемията, сушата, жестокия бит. Дали тази любов е невъзможна е въпросът, на който читателят търси дълго отговор, след като затвори и последната страница на произведението.